

Cuma Hutbesi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا
إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ
قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم:
مَنْ تَوَاضَعَ لِلَّهِ تَخَشُّعًا رَفَعَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
وَمَنْ تَطَاوَلَ تَعَظُّمًا وَضَعَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

Allah-u Ekber/En Büyük Allah!
(08.12.2023)

Kıymetli Mü'minler!

Kibir, Allah'ın sevmediği psikolojik bir hastalıktır. Kelime anlamı 'büyüklenmek' olan kibir; kendini, başkasından üstün görme problemidir. Kibir insanın sadece iç dünyasında hissettiği gizli ve basit bir duygudan ibaret değildir. Aksine kibir, kişinin gözüne yansır, sözüne yansır. Yürüyüşüne, hâl ve hareketlerine yansır. Kibir olan yerde manevî soğukluk vardır. Kibir olan yerde saygı yoktur, hoşgörü yoktur. Kibrin olduğu yerde yaratılanı 'hoş görmek' değil, 'hor görmek' vardır.

Kibrin zıttı tevazudur, alçakgönüllülüktür. Dinimiz İslam, kişiyi kibirden uzaklaştırmayı amaçlarken ona alçakgönüllü ve mütevazî olmayı tavsiye eder; kibrin tezahürü olan her türlü davranış ve sözü de yasaklar. Alaya alma, uygunsuz lakaplar takma, küçümseyici mimikler gösterme, ayıp ve kusur arama, maddi imkânlarla böbürlenme gibi çirkin davranışlar kibrin tezahürleridir. Ve hepsi de büyük günahdır. Konuyla ilgili Yüce Rabbimiz şöyle buyurur: **"Ey iman edenler! Bir topluluk diğer bir toplulukla alay etmesin. (...) Birbirinizi aşağılamayın, birbirinize kötü isimler takmayın (...)"**¹; **"İnsanları küçümseyip yüz çevirme(yin), yeryüzünde böbürlenerek dolaşma(yın); unutma(yın) ki Allah, kendini beğenip övünen hiç kimseyi sevmez."**²

Peygamberimiz (s.a.s.)'in şu hadisi de oldukça dikkat çekicidir: **"Kim Allah'a duyduğu derin saygıdan dolayı tevazu gösterirse, Allah onu kıyamet gününde yüceltir. Her kim de kibirden dolayı böbürlenir kendini büyük görürse, Allah da onu kıyamet gününde alçaltır."**³

Kardeşlerim!

Kibir, insanı dünyanın merkezinde kendisi olduğu zannına sürükleyen bir bencillik halidir. Halbuki insan fanidir. Canı da malı da makamı da itibarı da geçicidir. Kalıcı olan yalnızca Yüce Allah'tır.⁴ Hayat rehberimiz Kur'an'a baktığımızda, kibrin kendini üstün gören⁵ ve bu gerekçeyle Allah'ın emrini yerine getirmeyen İblis'in tavrı olduğunu⁶

görürüz. Yine Kur'an'a baktığımızda kibrin kötülükte sınır tanımayan, halkına zulmeden,⁷ insanları ötekileştiren, masum çocukları öldürerek geride gözü yaşlı anne babalar bırakan bir Firavun tavrı olduğunu görürüz.⁸

Bizler şeytanın ve şeytanlaşmış zalim insanların değil, peygamberlerin izini takip ederek huzura kavuşabiliriz. Bizler çocuklara selam verip onlarla konuşan,⁹ şakalaşan, kuşu öldüğü için ağlayan bir çocuğu teselli etmek için evine ziyarete giden son derece mütevazî bir peygamber olan Hz. Muhammed (s.a.s.)'in örnek ümmeti olmalıyız. Bizler, gündelik yaşantısında kendi işlerini kendi halletmeye çalışan, ev işlerinde eşine yardımcı olan,¹⁰ elbiselerini kendi temizleyen, koyunlarını kendi sağan, yırtığını kendi yamayan, tamir işlerini kendi yapan, evi kendi süpüren, devesine kendi yem veren, yardımcılarıyla birlikte yemek yiyen, arkadaşlarına hizmet eden, çarşıdan aldıklarını başkasına taşıtmayıp bizzat kendi taşıyan tevazu sahibi örnek bir şahsiyetin takipçileri olmalıyız.¹¹ Bizler, arkadaşlarıyla birlikte yürürken güneşten korunması için arkasından bir tür şemsiye tutulduğunu fark edince hemen müdahale eden; **"Ben de sizin gibi bir insanım!"**¹² diyerek arkadaşından şemsiyeyi indirmesini rica eden samimi, nazik, kibirsiz ve mütevazî bir insanın yolunun temsilcileri olmalıyız.

Kardeşlerim!

Kibir hastalığının panzehri, huşu içerisinde kılınan namazdır. Saf düzeni, amir ile memurun, patron ile işçinin, zengin ile fakirin Allah katında eşit olduğunu öğreten güzel bir talimdir. **"Sadece rabbinin büyüklüğünü dile getir."**¹³ ayetinin gereği olarak namazda en çok dile getirdiğimiz tesbihat, "Allah-u Ekber!" yani "Allah en büyüktür!" sözüdür. Beş vakit namaz kılan mümin, günde yüzlerce, ayda binlerce defa bu gerçeği dile getirir. Böylece en büyük olanın sadece Yüce Allah olduğunu, insanın ise O'nun yüceliği karşısında çok küçük, yetersiz ve çok aciz olduğunu ifade etmiş olur. Allah'a yakınlığın zirvesi olan secde ise,¹⁴ kulun küçüldükçe Allah katında büyüdüğünün en güzel göstergesidir.

"Kalbinde zerre kadar kibir olan kimse cennete giremez"¹⁵ buyuran Peygamberimizin bu uyarısını gelin dikkate alalım. İnsanın tevazu ile yücelip, kibirle küçüleceğini unutmamalıyız. Hiç kimseyi kendimizden küçük görmeyelim. Peygamberimizin yaptığı gibi bizler de ırkçılık ve asabiyeti¹⁶ ayaklar altına alalım. Kimseyi incitmemeye, kırmamaya özen gösterelim. İnsanları küçümseyerek onlara surat asmamalıyız. Hangi makamda olursak olalım, büyüklükte eşi benzeri olmayan tek varlığın "el-Mütekebbir" olan Yüce Allah'ımız olduğunu¹⁷ hatırlamamızdan çıkarmayalım.

DİTİB Hutbe Komisyonu

¹ Hucurat, 49/11.

² Lokman, 31/18.

³ İbn Hanbel, III, 76.

⁴ Rahman, 55/26-27.

⁵ Araf, 7/12.

⁶ Bakara, 2/34.

⁷ Yunus, 10/83.

⁸ Kasas, 28/4.

⁹ Buhârî, İstîzân, 15.

¹⁰ Buhârî, Ezân, 44.

¹¹ İbn Hibban, Sahih, 5677.

¹² Heysemî, IX, 21.

¹³ Müddessir, 74/3.

¹⁴ Müslim, Salât, 215.

¹⁵ Müslim, İmân, 147-149.

¹⁶ Buhârî, Hac, 132.

¹⁷ Haşr, 59/23.